

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno med tedni in prazniki. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslovo, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upraviteljsko: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poslana plačana v gotovini.

Zbor zaupnikov SLS v Celju

Nesigurno poročilo dr. Korošca. — SLS odločno zahteva sprejem v vlado. — Borba za mesto podnačelnika strankinega vodstva. — Povečan razdor v stranki. — Mučen vtis na zaupnike.

Celje, 15. novembra. Včeraj se je vršil tu zbor zaupnikov SLS, ki ga je otvoril v dvorani Narodnega doma posl. Sušnik. Takoj za pozdravnim nagovorom in otvoritvijo se je prigrabil k besedi načelnik SLS dr. Korošec, ki je izjavil med drugim:

»Vi vsi veste, kaj se dogaja z našimi podjarmljenimi brati pod Italijo. Fašistična nasilja gredo tako daleč, da naši ljudje niso varni svojega življenja. Fašizem ponavlja stvari, ki so se dogajale v srednjem veku. Kot zastopniki slovenskega naroda sporočamo svojim preganjanim bratom svoje iskrene simpatije, naj vedo, da bo kmalu prišel čas našega ujedinjenja. Ni nobenega dvoma, da namerava Mussolini nekaj podvesti. On postopa kakor leta 1914 Avstrija, ki nas je hotela ustrašiti s tem, da je zapirala naše učitelje, duhovnike in seljake.«

Nato je dr. Korošec govoril o notranji politiki in izrazil: »Eni mislijo, da bomo danes v Celju določili pogoje, pod katerimi naj SLS stopi v vlado. Drugi so prepričani, da bomo vrgli nekaj točk svojega programa v Savinjo, da lažje stopimo v vlado. Mi nismo prišli semkaj, da določimo pogoje za vstop v vlado. V tem trenutku ne zahtevamo ničesar od nas, da vstopimo v vlado, niti nas kdo zove v vlado. Svoj čas smo se res pogajali, toda nismo prišli do konca. To so bili samo predhodni in neobvezni razgovori, ki so bili prekinjeni še pred konkretnimi pogajani. Po povratku Nikole Pašiča je nastopil nagli preokret, ki je povzročil nove težave v radikalni stranki. Današnja vlada ne more ne naprej, ne nazaj.«

»Mi smo iz vaših rok prejeli program in ga ne moremo niti manjmanj izpremeniti brez vsa. Ali hočete morda zavreči Slovenstvo? Ali se hočete odreči slovenskemu jeziku in pravici, da živite v širokih samoupravah na svoji rodni grudi? V Beogradu pravijo, da smo fina stranka, da je naš program vzvišen, da so naša socialna stremiljenja sijajna, samo da ne bi bilo tega vruga, te vere. Ali 90 odstotkov Slovencev je z nami. Z nami so tudi oni, ki imajo nasproten nazor o svetu, ki formalno niso naši pristajali, ki pa glasujejo za nas, ne da bi se bali našega verskega programa. Naš program, naša načela in naše delo nikoli ni bilo obrnjeno proti državi in ne bo nikoli moglo ogroziti obstoja naše enotne države.«

»Iz vsega tega vam še vedno ni jasno, ali smo za vlado ali nismo, ali hočemo v vlado ali ne. Na to vam jasno odgovorjam: Ne samo, da hočemo v vlado, nego mi želimo, mi zahtevamo, da stopimo v vlado. (Burno odobravanje.) Mi Slovenci imamo pravico, da sedimo v vladi. Mi ne smemo biti zastopstveni. Slovenci smo temelj države, zato zahtevamo iste pravice kot Srbi in Hrvati. Politika, ki se danes izvaja, je politika proti Slovincem in ničesar drugega. To je politika, ki ji je pritisnjen pečat mržnje do vsega, kar je slovenskega. Istina je, da poskušajo Beograd v vsaki vladi dobiti privesek, ki naj nosi slovensko firmo, ali moramo izjaviti, da to niso pravi zastopniki Slovenije. Ko je Pucelj prisegel za ministra, se je takoj razkoračil, da bo storil vse, da stopi v vlado tudi SLS. On je podoben tatu, ki je ukradel klobaso in se takoj nato proglasi za zaščitenega klobasa. Mi, samo mi, samo SLS smo slovenska stranka in edini zastopniki slovenskega naroda. Zakaj ne gremo v vlado, naj se ne vprašuje nas, naj se vpraša Hrvate in Srbe.«

»Splošno je prepričanje, da smo mi sposobni. Mi vemo, kako je treba delati. Mi pa tudi vemo, da smo močni in da moramo kot taki sodelovati s Hrvati in Srbi, da ozdravimo državo. Mi hočemo in zahtevamo, da se tudi predstavniki Slovencev pozovejo v vlado. Vzkrajati moramo pri tem, da Slovenci ne smejo ostati zunaj in da moramo najti način, da se tudi Slovincem odprejo vrata. Naša načela ne morejo biti predmet pogajanj. Naša načela in naš program so obstojala, ko še ni bilo te države. Drugo pa je taktika, s katero naj ustvarimo svoj idealni program. O tem se je moglo razgovarjati. Tu smo gibljivi. Znamo se prilagoditi vsakemu položaju. Jugoslovanski klub je dokazal, da ni zastopstva v parlamentu, ki bi se znalo tako gibljivo uveljavljati v vsakem položaju.«

Pri volitvah v predsedništvo stranke je bil izvoljen za predsednika dr. Anton Korošec, za I. podpredsednika pa dr. Marko Natlačen.

Celje, 15. novembra. O včerajšnjem zboru zaupnikov SLS je izvedel vaš poročevalec še naslednje zanimivosti:

Zborovanja se je udeležilo okoli 600 zaupnikov, v veliki večini iz Stajarske. Zborovanje je bilo sklicano zato v Celje, ker stoji sedanjí zaupniki iz Stajarske trdno v vodstvu SLS in vlada nezadovoljnost proti njegovi politiki, predvsem v kranjskih krogih. S tem so si hoteli klerikalni voditelji zagotoviti večino, ker je bilo sigurno, da se bodo kranjski zaupniki

udeležili zbora v Celju v manjšem številu radi oddaljenosti.

Dr. Korošec je v svojem govoru o notranji politiki tudi poudarjal, da SLS zato za sedaj še ne stopi v vlado, ker se ji zdi vlada RR preslaba. Počakati je predvsem, da se bo izbojeval boj v radikalni stranki. Že ta teder se bo v radikalnem klubu pričela ofenziva proti Pašiču. Z ozirom na trdno stališče Nikole Pašiča med narodom in njegove zveze s merodajnimi faktorji pa je neumno, da radikali sami pričenjajo ta boj. Bolje bi bilo, če bi to prepustili opoziciji in delali z njeno pomočjo. Zanimivo je, da je dr. Korošec pozval prisotne steno-grafe, naj teh njegovih besed ne zabeležijo.

Druga zanimivost v večeršnjem zboru klerikalnih zaupnikov je izvolitev ljubljanskega odvjetnika dr. Natlačena za prvega podnačelnika SLS. Znano je, da dr. Natlačen doslej zato ni zavzemal v SLS nobenega vodilnega mesta, ker so ga klerikalni samil smatrali za preveč kompromitiranega radi njegovih govorov ob pričetku vojne leta 1914. Kandidaturo dr. Natlačena je predlagal bivši poslanec g. Jože Gostinčar in nekdanji voditelj kršćanskih socialcev, ki je sedaj uradni Zadržec zveze. S svojim predlogom je seveda presentil ljubljanske zaupnike, ki so bili odločno proti kandidaturi dr. Natlačena ter je v njihovem imenu predlagal za prvega podnačelnika bivši ljubljanski občinski svetnik Jeglič profesorja Evgena Jarca. Njegov predlog je naletel na močan odpor pri vodstvu SLS ter Stajarskih zaupnikov. Za dr. Natlačen se je zlasti zavzel poslanec dr. Kulovec, ki je poudarjal, da zahtevajo sedanje razmere njegovo izvolitev. Ljubljanska organizacija SLS, ki se je že prej čutila zastopljeno, ker ni bil na nedavni seji vodstva noben njen član imenovan v načelstvo stranke je bila tudi sedaj preglasovana.

Resolucije ki so bile na koncu shoda sprejete, naglašajo, da vstraja SLS pri svojih dosedanjih načelih ter zahtevajo razpis ljubljanskih občinskih volitev in izpremembo ljubljanskega občinskega volilnega reda. Končno izrekajo simpatije rojakom v Italiji.

Zborovanje je trajalo od pol 11 dopoldne do pol 2. popoldne. Popoldne se je vršila seja vodstva SLS.

Zborovanje na zaupnike ni nudilo baš najboljšega vtisa, ker se niso likvidirali nesoglasja med posameznimi struami, pač pa se povečala. Na drugi strani je bilo poročilo dr. Korošca o političnem položaju uprav negativno. O uspehih politike SLS ni bilo niti govora, glavno so bile obljube na boljšo bodočnost in upi, da se bodo radikali in radičevci končno vendarle usmili klerikalcev ter jih sprejeli v vlado. Te obljube in upi pa so seveda zelo problematične, ker je dr. Korošec sam naglašal, da so sedaj pogajanja prekinjena.

Zakaj je bil aretiran dr. Wilfan

Beograd, 15. novembra. S strani italijanske vlade se poskušajo ublažiti incident, ki je nastal radi aretacije posl. dr. Wilfana. Danes je prispela uradna vest iz Rima, da je bil dr. Wilfan izpuščen na svobodo.

Vaš poročevalec se je v tej stvari razgovarjal z italijanskim poslanikom Bodrerom. General Bodrer je pokazal brzojavko, ki jo je prejel od Mussolinija. Ki sporoča med drugim, da je bil dr. Wilfan je bil aretiran na ulici. Na kveva aretacija je bila čisto slučajna. Dr. Wilfan je bil aretiran na ulici. Na kvesturi mu niso verovali, da je poslanec. Ko je zahteval, da govori z Mussolinijem, mu je bilo dovoljeno, naker je Mussolini takoj izdal povelje, naj se pusti na svobodo.

Beograd, 15. novembra. V diplomatskih krogih se govori, da je položaj italijanskega poslanika omanjen in da bo najbrž že v najkrajšem času zapustil Beograd.

DEMONSTRACIJE V SARAJEVU

Sarajevo, 15. novembra. Sinoči je došlo v Sarajevo do velikih demonstracij proti Mussoliniju in fašizmu. Večstotna množica se je nabrala pred italijanskim konzulatom, kjer je protestirala proti italijanskim nasiljem nad jugoslovensko manjšino v Julijski Krajini. Polioja in močni kordoni žandarmerije so morali izprazniti ulice in dosterpe do italijanskega konzulata. Demonstranti so nato odšli pred mestno hišo in nadaljevali demonstracije po sarajevskih ulicah.

Situacija se mora ta teden razčistiti

Mrtvilo v Narodni skupščini. — Vtis celjskega govora dr. Korošca. — Radikalni ministri zahtevajo razčiščenje položaja. — Ministrski predsednik v avdijenci.

Beograd, 15. novembra. Ker vlada ni pripravila za Narodno skupščino nikakega gradiva, je predsednik skupščine v soboto pred otvoritvijo seje pozval šefe parlamentarnih strank na sestanek, na katerem so vladne stranke sklenile, da se seje skupščine odgode do srede ali četrtka. Opozicija je proti takemu postopanju odločno protestirala in zahtevala, da se skupščina ne ovira pri delu. Ako vlada že ni ničesar pripravila, naj vsaj ministri odgovore na številne interpelacije, ki so jih vložili poslanci v najrazličnejših zadevah.

Za prihodnji teden je vlada napovedala, da bo predložila skupščini v odobritev konvencije z Rumunijo o obmejnem prometu in dvolastništvu.

Sobotna seja Narodne skupščine je bila zelo slabo obiskana. Z ozirom na predlog, da se seje odgode do prihodnjega tedna, je nastalo pred zaključkom seje prepiranje med opozicijo in poslanci vladnih strank. Skupščina je soglasno sprejela poročilo odbora za prošnje in pritožbe, naker je bil izvoljen odbor za

pretres predloga dr. Grisogona glede spremembe zakona o oblastnih skupščinah. V odboru so zastopane vse stranke. Predsednik je radikalni poslanec dr. Velizar Janković. SDS pa zastopata v odboru poslanca dr. Žerjav in dr. Grisogono. Ob 13. uri je bila nato seja Narodne skupščine zaključena in prihodnja seja napovedana za torek popoldne. Kakor pa se zatrijuje v vladnih krogih, se bo prihodnja seja vršila bržkone šele v sredo ali četrtak. Danes je vladalo v Narodni skupščini popolno zatišje. Niti eden parlamentarnih odborov ni imel seje.

Beograd, 15. novembra. Včeraj dopoldne je bil predsednik vlade Nikola Uzunović v avdijenci na dvoru. Uzunović je ostal pri kralju nad eno uro. Po končani avdijenci je podal novinarjem sledečo izjavo:

»Bil sem pri Nj. Veličanstvu kralju. Razgovarjala sva se o raznih poslih, predvsem pa o predlogih in delu vlade. Vse je v redu.«

Dr. Pernar pošilja žandarje nad Prekmurce

Neuspela radičevska ofenziva v Prekmurje. — Demonstracije v Murški Soboti. — Slab obisk na shodih. — Kaj vse bodo dosegli radičevci.

Murska Sobotica, 15. novembra. Včeraj je Stepan Radič priredil v Murški Soboti in Dolnji Lendavi dve skupščini. Poset na obeh skupščinah je bil tako minimalen, da je Stepan Radič med govori opetovano pozival prisotne, naj prispejo prihodnjič v večjem številu. Radič je na obeh krajih govoril tudi madžarski.

V Murški Soboti je Stepana Radiča sprejel dr. Pernar. Med sprejemom je prišlo do silnega hrusca in trušča; vse vprek so se slišali klici »Živio!« »Doli!« Radič je nastal nervozen ter se razžalostil. Na poziv dr. Pernarja so orožniki z nasajenimi bajoneti razdvojili demonstrante. Vidno razburjen se je povselp Stepan Radič na oder in je govoril nekako sledeče: »Dragi bratje in sestre! Hvala dragemu Bogu, ki nam je dal tako lepo vreme in dobro pamet. Vaš predsednik me je pozdravil kot borilec največje stranke. Hvala Bogu, tako je! Jaz se ničesar ne bojim. Hočemo poštenje in spoštovanje naroda. Hočmo, da se dajo narodu občine. Ni treba vpraševati ali si Srb, Hrvat ali Slovenec, marveč, ali si Slovček. O sedanjí vladi se je govorilo, da ne bo trajala 15 dni. Ona pa traja, kakor vidite, 15 mesecev.

Korupcijo smo prijeli za vrat. Anketni odbor ne dela dobro, ali bo delal bolje. Minister zunajnih del razpolaga s 100 milijoni, ki jih troši brez kontrole. Ako pride novinar, mu da 10.000 švicarskih frankov, to je

100.000 Din. Ako mu namigne novinar, ki da še več. Sam sem to videl na lastne oči. Pravijo, da je tako na celim svetu.

Do sedaj je bilo na ministrskih sejah takole: Pridejo ministri in prično pripovedovati, kako je ta plesal tu, oni tamkaj. Ko nehajo, pa pravijo: »Podpišite ta sklep!« in ministrska seja je končana.

Lahko je prepevati gospodi »Lepa naša domovina«, dokler je trebuch poln vina. Glavno je, da ni nič brez vere... »Kakor tisti, ki tam kričijo — zavpije Radič in pokaže s prstom na skupščinarja, ki se prepira.« Kristus ni dejal svojim apostolom: Učite gospodo, marveč idite in učite narodi! (Klic iz mase: »Ali verujete vi v Boga?«) Vi ste osel! In da ste med ljudmi v Hercegovini, bi vas premlatili. Daj nam Bog pameti; nadejam se, da vas najdem prihodnjič v večjem številu in da boste vsi kot čista pšenica, ne pa kakor oni, ki je kot pleve, ki niso niti za kakoš Živijo Prekmurje!«

Nato so govorili še drugi govorniki, med njimi tudi dr. Shvegel. V Dolnji Lendavi je Stepan Radič govoril o komunizmu in Madžarski. Sedaj imamo pol milijona kroglic, imeli pa jim bomo milijon. Kaj bomo tedaj storili, si lahko mislite, ako vam povem, da smo s pol milijonom razdelili beogradsko gosposodo v dva dela.

Za Stepanom Radičem je govoril dr. Krnjević v madžarskem jeziku. Zvečer je Stepan Radič očitno ozlovoljen radi svojega neuspeha v Prekmurju sploh ni hotel prisostvovati banketu in se je odpeljal z avtomobilom v Zagreb.

Jard dolarjev. V parlamentu in tudi v javnosti so mnogi naglašali, da ameriška mornarica ni na višku časa. To ni res, ker se lahko trdi, da na svetu ni boljši, kot je brodogradnja Zedinjenih držav. Strokovnjaki so uverjeni, da mora imeti vlada, kadar pride država v nevarnost, pravico, da pritegne vse prebivalstvo z vsem njegovim imetjem k obrambi domovine. V bodoče je treba gledati na to, da obsega obrambna mobilizacija vse sile naroda in vse njegovo premoženje.

PADANJE PORODOV V ČSR

Praga, 15. novembra. V proračunskem odboru je izjavil danes minister za socialno politiko Šramek, da število porodov na ozemlju Češke strahovito pada. Na 1000 prebivalcev pride sedaj 218 porodov, v Franciji 213, na Angleškem 254, v Nemčiji 271 in na Japonskem 337. V nazadovani porodov tisti velika nevarnost za narod. Povprečna številka porodov znaša za vso državo 263 in je torej v sredi med Anglijo in Nemčijo. Vendar ne smejo biti porodne številke na Češkem merodajne za ostalo Češkoslovaško.

PRVI ČASTNI DOKTOR BEOGRAJSKE UNIVERZE

Beograd, 15. novembra. Medicinska fakulteta je izvolila za častnega doktorja bivšega predsednika vlade dr. Vladan Giorgevića. To je prvi častni doktor beogradske univerze.

Predavanje o Siamu

Včeraj je predaval v Ljubljani v dvorani kina Matice naš popularni raziskovalec države »belega slona« g. inž. Ferd. Lupša. Približno 15 let je deloval v tej eksotični deželi, izvedel številne ekspedicije v vse dele malo poznane samskega ozemlja, obiskal pa je tudi Indijo, Kina, Javo, Sumatro, Borneo in razne druge otoke. Delovanje v Siamu šteje g. predavatelj med najlepšo periodo v svojem življenju. Siamski narod je dober in gostoljuben ter gleda nazaj s ponosom na svojo večstotletno zgodovino. Ker država nima nikakega zunanega dolga, se je ohranila kot edina neodvisna kraljevina vzhodne Indije, dočim so vse njene sosedne države vazi evropskih držav, zlasti Anglije in Francije. Gospod predavatelj je opisal geografske zanimivosti in ustroj državne uprave. Glavno mesto je Bangkok, rezidenca originalnega samskega kralja, ima značaj orientalskega vele mesta. Tu se vidijske stike evropske civilizacije in vzhodnoazijske kulture. Tu je središče trgovine, kjer si podajajo roko evropski, samski, kitajski, japonski, ameriški, indijski, turški, arabski in drugi trgovci. Nad 30 različnih narodnosti izražajo tu nemoteno svojo posebnost. V približno 300 budhiških templjih kraljevske rezidenice je združeno vse, kar je izvršila novejša samska arhitektura.

Nad vse zanimiva so bila izvajanja g. predavatelja o njegovih ekspedicijskih skozi pragozde in džungle. V njih kraljujejo cele čete divjih slonov, tigrov, leopardov, bivolov, jelenov, divjih svinj; v jezerih in vodah žive v velikih množinah želve in krokodili. Največjo nevarnost tvorijo kače, majhne kot naše, pa tudi dolge po 5 do 6 metrov. Kraljica kač, kobra, je najbolj strupena in povzroča zelo razširjena. Buja je flora pragozdov in v kronah nebotičnih palm kraljujejo najrazličnejše ptice, orli, jastrebi in opice vseh vrst. Gospod predavatelj je naglašal končno tudi pomen Samske države za našo trgovino in opozarjal na celo vrsto naših izdelkov in naravnih produktov, ki bi tamkaj našli hvalečen trg.

Danes prednjačijo na samskem trgu Danci, ki imajo v Siamu, čeprav so majhen narod, investirane milijarde in milijarde. Danci imajo zlasti vso plobovo v svojih rokah. Angličani in Francozi niso priljubljeni, najmanj pa Italijani. Inž. Ferd. Lupša je dalje omenil, da so se pojavili na samskem trgu tudi naši izdelki. Pred vojno je bila na trgu zelo iskana emajlirana posada iz Westrove tovarne v Celju. V Madrasu je predavatelj naletel na Stajarske jabolke. Začel se je zanimati za njih izvor ter ugotovil, da so bila jabolka najprej prodana na Češko, od tam v Nemčijo in končno v Anglijo, od koder so jih pripeljali v Madras. Dobra organizacija bi lahko v Siam izvažala naša Stajarska vina. V zadnjem času pridobiva v Siamu Nemčija, ki s svojimi izdelki spretno in uspešno izpodriva druge konkurente.

Siamski denar je stabiliziran. Papirnatega denarja je malo, le po mestih, pa še tam v skrajni potrebi, na deželi pa velja samo kovan denar, srebro in zlato. Kredit je zelo razvit.

Predavanje je bilo torej izredno zanimivo, zlasti še, ker so ga spremljale lepo posrečene skioptične slike; zato je tudi privlačilo ogromno množico poslušalstva, da je bila dvorana pri obeh prireditvah (za mladino in za odrasle) zasedena do zadnjega kotička. Z napeto pozornostjo je sledila publika izvajanjem izredno dobrega govornika, ki je znal svoje poslušalce fascimirati s svojim živim pripovedovanjem do zadnjega stavka. Po skoro dvurnem govoru je predavatelj moral končati, obljubil pa je posetiti Ljubljano prav kmalu zopet, kar si vsi želimo.

RABINDRANAT TAGORE V BEOGRADU

Beograd, 15. novembra. Sinoči je prispel v Beograd indijski pesnik Rabindranat Tagore, kjer bo priredil več predavanj o indijski filozofiji in čital iz svojih del v materinskem bengalskem jeziku.

Borzna poročila. ZAGREBSKA BORZA

Efekt: Ljubljanska kreditna 143—150, Kreditna banka Zagreb 100—102, Hipotekarna banka 5650—57, Prastrediona 865—867,5, Trboveljska 330—342, Vevče 105.—

Devize: Dunaj 797—800, Berlin 13.465—13.495, Budimpešta 793.50—796.50, Italija 233.32—235.32, London 274.60—275.40, Newyork 56.53—56.73, Pariz 190.25—192.25, Praga 167.70—168.50, Curlik 10.9275—10.9575. — Valute: lira 228—230.

INOZEMSKÉ BORZE. — Curlik: Beograd 9.15, Pariz 17.32, London 25.15, Newyork 518.50, Milan 21.40, Praga 15.3625, Dunaj 72.20.

Spominjajte se nesrečnih poplavljenecv!

To in ono

Kraljevska svatba v Stockholmu

Kakor smo kratko že poročali, se je vršila začetkom novembra v Stockholmu kraljevska svatba, kakor so se vršile v pravljicah iz dobrih starih časov. Človek bi ne verjel, da je po veliki katastrofi, ki je zadela evropske prestole po vojni, taka svatba še mogoča. Poročila se je nečakinja švedskega kralja, princesa Astrid z belgijskim prestolonaslednikom princem Leopoldom. Na svatbi so bili štirje kralji in dve kraljici: oče srečnega ženina, belgijski kralj, nevestin stric švedski kralj, ki je igral vlogo domačina, danski in norveški kralj ter belgijska in danska kraljica. Princova in princesa je bilo mnogo, plemičev nebroj, radovednežev pa še več. Stockholm je videl prav za prav samo polovico kraljevske svatbe, namreč civilno poroko, dočim se je vršila cerkvena poroka v Bruslju. Princeza Astrid je bila na švedskem prva nevesta, ki se je poročila civilno. Belgijski zakon namreč predpisuje civilno poroko in Astrid se je morala ukloniti zakonom svojega bodočega kraljestva.

Gostje so se začeli zbirati že teden dni pred svatbo. Zasedli so stockholmski grad, ki ima nad 400 sob. do zadnjega kottička. Radovedneži so zasedli vse hotele, na dan poroke pa glavne ulice Stockholma stali so in zmrzovali (na švedskem je zdej že huda zima) od jutra do večera. Poročni obredi so se vršili šele proti večeru.

Belgijskemu kralju je priprtila s švedsko gardo mala neprijetnost. Nekaj dni pred poroko je odšel zgodaj zjutraj v civilu sam z dvora peš v mesto. Imel je širok klobuk, kakršne so nosili svoj čas socialisti, in črno suknjo, tako da je bil podoben domačinu. Na ulicah so ga spoznali samo nekateri mimoidoči, ki so si zapomnili njegov obraz po neštetihih slikah v švedskih listih. Stockholm je bil kralju zelo všeč. Čez eno uro se je vračal belgijski kralj v grad. Pred ograjo ga je ustavil na straži stoječi gardist. Opozoril ga je, da je civilnim osebam vstop v grad prepovedan. Kralj mu je v francoski odgovoril, da je belgijski kralj. Gardist ni razumel francosčine; zato je zmajal z glavno in zabil kralju vhod. Kralj se je predstavil vestnemu gardistu v angleščini, toda tudi to ni pomagalo. Potem je poizkusil z nemščino, a vse zaman. Zato si je moral kralj pomagati s švedščino, ki je pa ne zna. V zadregi je zamrmral »Kung Belg«. Gardistu je začela ta stvar presadati. Poklical je bližnjega stražarja in mu naročil, naj sporoči predsedniku straže, da stoji pred ograjo norec, ki se ne da odpraviti. Prišel je poveljnik, ki pa je takoj spoznal belgijskega kralja in se opravičil.

Popoldne so se začeli zbirati gostje, najprej inozemski novinarji. Grad je odseval v barvah uniform in razkošnih toalet. Vse stene so bile okrašene s krasnimi gobelini in preprogami, ki jih ima švedski dvor v izobilju. Med diplomati je vzbujal splošno pozornost perzijski poslanik Mirza v belem turbanu. Mnogi odlični gostov je krenila v državno dvorano, največjo v gradu. Ta dvorana je stara nad 200 let. Galerije je napolnilo izbrano občinstvo, ob tretji steni je stal prestol, nad njim pa najlepša perzijska preproga z inicijali švedskega in belgijskega kralja. Na podiju je bilo rezervirano me-

sto poročnim pričam, ministrskemu predsedniku Ekmanu in zunanjemu ministru Löfgrenu. Za njima so zavzeli mesta ostali ministri in odličniki, med katerimi je stal tudi stockholmski župan, nekoč ekstremni socialist. Ob steni se je zbrala švedska aristokracija, dediči slavni imen in krasnih veleposlov. Sredi dvorane so stali v dveh vrstah dvorne dame v starodavnih švedskih narodnih nošah.

Ob 15. uri je zaigrala dvorna kape-la poročno koračnico. Nato se je pojavil 80letni državni maršal. Za njim je stopil v dvorano švedski kralj v uni-formi, okrašen z zlatom in visokimi odlikovanji iz vseh delov sveta. Ob njegovi strani je šla belgijska kraljica, za katero so nesli trije dvorni kavali-riji 3 metre dolgo vlečko. Enake vlečke so imele vse dvorne dame. Prvi dvorjoci so sledila ostala veličanstva in visočanstva. Toda nikjer ni bilo videti nobene krone niti žezla. Kralj je namignil gostom naj sedejo. Dva najmlajša princa, ki sta capljala zadaj, sta sedla norveškemu kralju Haakonu na kolena in se začela igrati z njegovimi odlikovanji. Ko so suvereni zavzeli svoja mesta, je stopil ceremonijar k drugemu, zagrnjenemu v vodo in od-grnil dragoceno zaveso. Vstopila sta ženin in nevesta, princ Leopold v vo-jaski uniformi in princeza Astrid v beli obleki z najdaljšo vlečko in krono na glavi. To je bila na vseh kronanih gla-vah edina krona. Za nevesto so stopa-le družice, 8 najlepših in najmlajših švedskih poročnikov in 8 deklic v oranžnih toaletah. Sprevod je obstal pred stockholmskim županom, ki je prečital običajno formulo civilne poro-ke. Ko sta ženin in nevesta obljubila, da se bosta do groba ljubila, sta izobe-sila dva mornarja na balkonu belgijs-ko zastavo in zunaj so zagrmeli to-povi.

Zvečer se je vršila slavnostna poje-dina, na kar se je princ Leopold z ro-diteljema odpeljal v Belgijo. Mlada žena ga ni spremljala, ker je bila poročena šele civilno in se zato še ni smatrala za pravo ženo. Sedaj pa se je vršila v Bruslju tudi cerkvena poroka, tudi z velikimi svečanostmi, čeprav ne tako pompozno kakor v Stockholmu. Prin-cesa Astrida je postala po vseh človeš-kih in cerkvenih postavah prava žena bodočega belgijskega kralja.

Poskušeni samomor ruskega slikarja

V vlakcu med postajami Legina-Mi-chalame-Košice na Slovaškem je sku-sal izvršiti te dni samomor ruski aka-demični slikar Anatol Tahanov. Na-sproti sedečemu orožniškemu straž-mojstru je med vožnjo nenadoma iz-trgal bajonet in si ga zabodol v prsa. Orožnik je poklical na pomoč še ne-kega potnika in oba sta komaj ukro-tila besnečega Rusa, ki so ga prepe-ljali v bolnico.

V bolnici je Tahanov izjavil, da se je hotel usmrtiti zato, ker je v vlakcu baje sedelo boljševiško revolucionar-no sodišče, ki je imelo v kovčegih pri-pravljeno razno morilno orodje. Ker so ga nameravali boljševiki mučiti, se je hotel sam usmrtiti, da jim ne pride v roke. Iz teh besed so zdravniški skle-pali, da se je Tahanovna zmčalo. Pri-njem so našli 60 vizič raznih uglednih oseb, ki priporočajo Tahanova svojim znancem kot dobrega slikarja.

Kdor še nima,

ali pa da je potreben nove zimske suknje, naj ne pozabi, da si jo kupi najboljši pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Justifikacija Gustava Ledererja

Kakor smo že poročali, je bil v pe-tek zjutraj na dvorišču honvedskega sodnega dvora v Budimpešti obešen nadporočnik Gustav Lederer, ki je la-ni v maju s svojo ženo umoril mesarja Koudelko. Truplo umorjenega mesarja je Lederer razsekal in vrgel v Dunav. Lederer je bil obsojen na smrt, njego-va žena pa na dosmrtno ječo. Obema je bilo obljubljeno, da ju bo državni upravitelj pomilostil. Nadporočnik Le-derer je bil član najožjega kroga Hor-thyjevih prijateljev in je preživel z njim krvavo dobo belega terorja. V njegovem stanovanju so našli Horthy-jevo fotografijo, na kateri je državni upravitelj lastnoročno napisal: »Svoje-mu milemu prijatelju Gustavu, Tvoj Nikolaj.« Lederer do zadnjega hipa ni hotel verjeti, da ga Horthy ni pomi-lostil.

Za justifikacijo je bilo izdanih 300 vstopnic, toda že ob 6. zjutraj se je gnetlo pred sodiščem na tisoče ljudi, ki so zasedli vse strehe bližnjih hiš. Poslopje je obkolilo vojaštvo. Častni-ki, novinarji, politiki, aristokrati in igralci so se gnetli na dvorišču. Pred večali so napravili generalno vajo s stotnijo vojakov pod noveljstvom sto-tnika. Naenkrat se je pojavil polkovnik Pavel Pronay, kateri je Lederer obešal in streljal madžarske komuni-ste. Pronay je izjavil, da se boji, da bi mesto Ledererja ne obesili koga dru-gega, »Lederer preveč ve o madžar-skih vojakih. Pronay se je hotel osebno prepričati kdo bo obešen.

Zadnjo noč Lederer sploh ni zatis-nil oči. Do zadnjega je zatrjeval, da ga ne morejo obesiti, češ da ni glavni kriv-ec. Zahteval je, naj ga odvedo k pre-dsedniku sodnega dvora polk. Apathy-ju, s katerim bi rad govoril med štiri-mi očmi. Toda to zahtevo je sodišče odklonilo. Nato je napisal Lederer svojim prijateljem in znancem osen-dolgi pisem. Ob 8. zjutraj je izjavil, da mu preostaja še nekaj ur in da bo v zadnjem hipu rešen. Par minut pred 9. uro ga je odvedel profos iz celice. Lederer je zakričal kakor ranjena zver: »Hitro, hitro k polkovniku Apathyju, moram mu nekaj povedati — strašno, strašno — zblazneti moram. Hočejo me obesiti radi zločina, ki ga z ženo nisva izvršila. Drugi gospodje so naju najelili.

Ledererja so zgrabili in odvedli na dvorišče. Na hodniku je začel besneti in kričati: »Šaj so mi obljubili, da bom pomilostčen.« Ko je videl, da ga vlečejo naravnost k vešalom, je začel obupno kričati: »Obesiti morate ne le mene, marveč tudi vse druge, s katerimi sem moril. Obesite vse, ki so me najeli, da sem moril. Obesite vse, ki so mi poma-gali pri umoru mesarja Koudelke!« Po-polnoma izčrpan in obupan je stopil pod vešala. Tu mu je polkovnik Apa-thy ponovno prečital smrtno obsodbo. Lederer je prebledel, tako da je bil podoben mrliču. Dvignil je roke proti nebu in spregovoril s tresočim glasom: »Gospod polkovnik, prosim lepo, to moram na vsak način povedati...«

Polkovnik Apathy je skočil iz sed-la in namignil krvniku. Vojaška godba je zaigrala generalno koračnico in Le-

dererjeve zadnje besede so se izgubile. Še nekaj minut in nadporočnik Le-derer je stopil v večnost. Krvnik Gold je opravil svoj posel. Pomagal mu je Ge-za Balacs, v civilu kulisar budimpe-štanskega opernega gledališča. Le-derer se je boril s smrtjo 11 minut. Ko je zdravnik ugotovil smrt, je opravil evangelski vojni kurat kratko molitev. Gledalci so stali nepremično pod muč-nim vtisom justifikacije, dokler jih vo-jaštvo s silo ni potisnilo skozi vrata. Zanimivo je, da so med justifikacijo vsi vojaki potegnili kape na oči in gle-dali v tla. Nihče ni hotel gledati muč-nega prizora. Samo polkovnik Apathy je zrl ves čas na vešala.

× **Katastrofa ruskega parnika.** Iz Cari-grada poročajo, da je sprejel italijanski parnik »Maria« blizu Bospora na krov re-šilni čoln, v katerem je blodilo po morju 11 oseb. 6. novembra je zapustil ruski pa-rnik »Skandinavica« pristanišče Nikolajevsk in odplul proti Carigradu. Blizu Bospora je eksplodiral parni kotel in parnik se je začel potapljati. Na krovu so nastali grozni pri-zori. Večina potnikov je poskakala v mor-je in utonila. Kapitan je zblaznel in utonil. Rešilo se je samo 11 oseb, ki jih je pripe-ljal v Carigrad italijanski parnik.

× **Plesne vaje v vlakcu.** Ameriške ze-leznice se ne morejo več zadovoljiti s spa-lnimi in jedilnimi vagoni. Zdej so uvedle še plesne vagon. In tako se nauči Američan med vožnjo od San Franciscu do Newyorka plesati Charleston ali tango. Morda ni več da-leč čas, ko bo mogoče preplesati pot okoli sveta.

× **Josef Cannon umrl.** Iz Newyorka po-ročajo, da je umrl v starosti 90 let najsta-rejši ameriški politik Josef Cannon. Pokoj-ni je bil član 22 kongresov in predsednik zbornice reprezentantov od 1. 1903—1911. Po poklicu je bil odvetnik. Prvič je bil izvoljen v kongres 1. 1871.

× **Rdeči diamant.** V Cumberlaju v Juž-ni Afriki so našli velik rdeči diamant. Zlahtni kamni te vrste so izredno redki in stanejo radi tega do 150 funtov šterlin-gov za karat. Kamen je živo rdeče barve brez vsake sinje ali druge sence. Srčni lastnik ga bo dal obrusiti v Amsterdamu, nato bo rodan seveda v Ameriki.

NOGAVICE

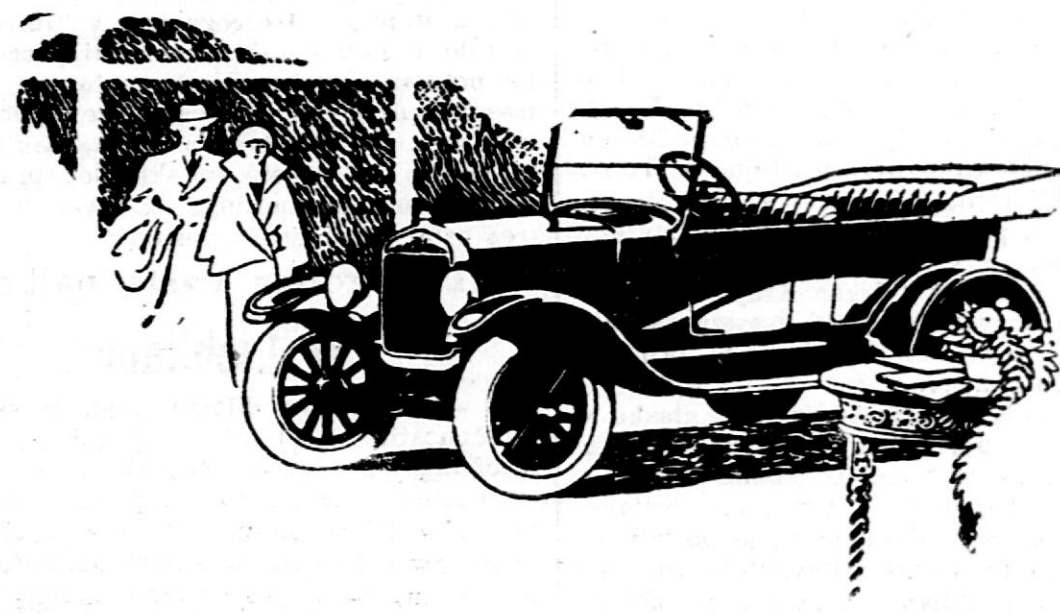
TRAJE 10 ALI MANJ

znamkon žigom

ALS

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Iskali ste a niste našli!

Koliko katalogov ste prelistali in koliko različnih vozov ste si ogledali, ne da bi se mogli odločiti za ta ali oni voz? Prvi Vam je odgovarjal radi ene prednosti, drugi radi druge. Ali vsakokrat ste si končno nakup avtomobila premislili radi previsoke cene.

Vabimo Vas sedaj na ponovni ogled! Voz, kakoršnega Vi iščete in kateri Vam odgovarja je moderni Ford, Torpedo, ali pa zaprt avto ki se znotri rava! Tega si morete pogledati. Zadnji Fordovi izdelki so kakor za Vas vsvarjeni: tako radi svoje nizke, podolgate oblike, kakor tudi radi svoje udobnosti, številu sedežev in končno — kar je glavno — radi nizke cene.

Ko ste si naš voz ogledali, nakup avtomobila ne bo več problem za Vas.

Ford

Ford Motor Kompanij

Obiščite še danes jednega izmed naših brezštevilnih zastopnikov v državi

ZASTOPSTVO za SLOVENIJO:

Ford

American Motors Ltd.

DUNAJSKA C. 9

Telefon 477.

Telegrami „Amo“

Dunajska opereta v Ljubljani!

LEO FALL:

Ločena žena

Prvo gostovanje še ta teden!

Originalne potrebščine za Opalograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Ges etner Cyklostil

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

Srečke

državne razredne loterije

nudijo nedvomno največjo možnost dobika, ker je vsaka druga srečka izžrebana. — Največji dobiček v najsrečnejšem slučaju

Din 4.200.000—

razen tega nebroj visokih dobitkov po več sto stoč in mnogo tisoč dinarjev.

Prvo žrebanje se vrši dne 11. januarja 1927

Cena cele srečke Din 100

Cena polovične srečke Din 50

Cena četrtinske srečke Din 25

Naročila za srečke sprejema že sedaj

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 19

Hiša ali vila

eno- ali dvodružinska, dobro ohranjena, v me-stu ali na periferiji — se takoj kupi — Ponu-bde z navodbo c. ne na upravo »Slov. Naroda« pod »Lepa lega/3225«

Gospod (vpokojenec) zn. ožen slovenskega in nemškega jezika v go-voru in pisanju, dober računar išče službo kot skladiščnik.

Ponudbe pod »Vporabna moč/3219« na upravo »Slov. Naroda«

20—30.000 Din

brezobrobnega posojila dam za stanovanje 1 do 2 sob s kuhinjo, event-dve prazni sobi s soupo-rabo kuhinje v mestu ali na periferiji, za takoj ali s 1. III. 1927. Predpo-goj vključba na prvo me-sto — Ponudbe na upra-vo »Slov. Naroda« pod »Mirna stranka/3237«.

Dve prazni sobi

išče zakonski par za ta-koj ali s 1. decembrom. — Ponudbe pod »Mirno 3254« na upravo »Slov. Naroda«

Razpis.

Društvo »Srpska Maj-ka« iz Beograda potre-buje sestro dojljico za predstojnico dnevnega zavetišča za dojenčke v Beogradu, ki je dovršila kako strokovno šolo za nego dojenčkov. Plača 1.800 Din mesečno, sta-novanje, kurjava in raz-svetljava v domu dru-štva. — Ponudbe in do-kumente poslati nujno »Obdaništu Srpska Maj-ka«, Beograd, Miloša Ve-likog 46. 3266

Gospodična

se sprejme na stanova-nje in dobro domačo hrano. — Ponudbe pod »Cistost/3251« na upravo »Slov. Naroda«.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vis-čevljev dobite — dobri in solidno izvršene — po najnižjih cenah pri Marchionti trgovina usnjem. Ljubljana Sv. Petra cesta 30 1287

Deklica

močna in pridna — išče mesta učenke v mešani trgovini; najraje na de-želi. — Ponudbe pod »Učenka/3253« na upra-vo »Slov. Naroda«.

Postrežnik

ki govori tudi nemško — iščem za trikrat na te-den. — Ljubljana, Beet-hownova ulica 9, druga hiša, vrata levo. 3263

Premogovnik

v Jugoslaviji v obratu (premog 7000 kalorij), se takoj proda, ker preti prisilna prodaja. Več pove G. Candolini, Graz, Göthestrasse 42. 3261